

**Wymagania edukacyjne na poszczególne stopnie szkolne przedmiotu „Historia” poziom podstawowy
dla klas 1 Liceum Ogólnokształcącego im. Generała Józefa Bema w Ostrołęce**

Klasa 1 – ocena śródroczna

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobłą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Rozdział I. Pierwsze cywilizacje				
<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: faraon, prehistoria, politeizm, hieroglif, mumifikacja – wymienia w kolejności epoki prehistorii (epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza) – wskazuje na mapie: rejon pojawienia się <i>Homo sapiens</i>, rejony wielkich rzek (Tygrys, Eufrat), Egipt i Nil, rejon Izraela (z Jerozolimą) i Fenicji, rejon Indusu i Żółtej Rzeki – wyjaśnia rolę wielkich rzek dla rozwoju gospodarki – rozpoznaje pismo klinowe – wyjaśnia rolę Nilu dla gospodarki egipskiej – opisuje warunki naturalne Egiptu – rozpoznaje pismo hieroglificzne – rozpoznaje piramidy egipskie – wymienia główne osiągnięcia starożytnych Fenicjan – wymienia główne osiągnięcia cywilizacji starożytnych Indii i Chin 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo wyjaśnia pojęcia: <i>paleolit</i>, mezolit, neolit, – przedstawia na mapie przebieg migracji <i>Homo sapiens</i> – wskazuje na mapie obszar, na którym powstała cywilizacja Sumerów – wymienia najważniejsze wynalazki cywilizacji sumeryjskiej – wyjaśnia cechy ustrojowe sumeryjskich miast-państw – wskazuje na mapie obszar Babilonu i Asyrii – rozpoznaje dzieła sztuki mezopotamskiej – wyjaśnia okoliczności powstania pisma i znaczenie jego wynalezienia – charakteryzuje społeczeństwo starożytnego Egiptu – wyjaśnia okoliczności powstania piramid – rozpoznaje dzieła sztuki egipskiej – opisuje główne cechy ustroju politycznego starożytnego Egiptu – wymienia główne cechy religii egipskiej – wskazuje na mapie rejony kolonizacji fenickiej – wyjaśnia główne założenia religii żydowskiej – rozpoznaje pismo fenickie – rozróżnia główne dalekowschodnie religie i systemy etyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia w porządku chronologicznym i opisuje etapy ewolucji człowieka – wyjaśnia pojęcie <i>Żyzny Półksiężyc</i> i wskazuje ten obszar na mapie – wyjaśnia znaczenie przejścia na osiadły tryb życia – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Hammurabiego, Sargona Wielkiego – wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa – wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii – za pomocą mapy opisuje zmiany granic Egiptu – opisuje główne cechy ustroju społecznego starożytnego Egiptu – wymienia i opisuje najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej – wymienia głównych bogów egipskich i opisuje mitologię egipską – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury starożytnego Egiptu – za pomocą mapy przedstawia zmiany granic Izraela – wyjaśnia znaczenie powstania alfabetu – opisuje główne etapy losów narodu żydowskiego – ukazuje rolę wielkich przywódców: Abrahama, Mojżesza, Salomona – wyjaśnia rolę religii żydowskiej dla dziejów ludzkości – wyjaśnia znaczenie osiągnięć cywilizacji Indii i Chin – opisuje główne etapy dziejów starożytnych Indii i Chin 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia ideę ewolucji Karola Darwina – wyjaśnia cechy sztuki paleolitu i neolitu – za pomocą mapy opisuje zmiany granic starożytnych imperiów – opisuje ustrój polityczny i struktury społeczne starożytnych cywilizacji – wyjaśnia cechy religii mezopotamskiej – opisuje w porządku chronologicznym najważniejsze etapy dziejów Mezopotamii – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Nabuchodonozora II, Assurbanipala – w szerokim aspekcie przedstawia rolę czynników geograficznych dla dziejów starożytnego Egiptu – wymienia w porządku chronologicznym główne etapy dziejów starożytnego Egiptu – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Ramzesa II, Echnatona – wyjaśnia okoliczności odczytania hieroglifów egipskich – wyjaśnia znaczenie kolonizacji fenickiej – wyjaśnia główne zasady dalekowschodnich religii i systemów etycznych: hinduizmu, buddyzmu, konfucjanizmu i taoizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie przedstawia i wyjaśnia dokonania naukowe Karola Darwina – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny postania pierwszych państw w rejonie Mezopotamii – porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii – wskazuje współczesne dziedzictwo kultur Bliskiego Wschodu – w szerokim aspekcie przedstawia okoliczności powstania i funkcjonowania państwa egipskiego – porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii i Egiptu – w szerokim aspekcie ukazuje losy narodu żydowskiego w starożytności – wskazuje współczesne dziedzictwo starożytnych cywilizacji Indii i Chin

Rozdział II. Dzieje starożytnej Grecji

<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: polis, Hellada, demokracja, obywatel, tyran, oligarchia, wychowanie spartańskie, hoplita, falanga, triera, wojna peloponeska, epoka hellenistyczna, filozofia, dramat, igrzyska olimpijskie – wskazuje na mapie teren Grecji, najważniejsze regiony starożytnej Grecji, Ateny, Spartę, Macedonię i Persję – opisuje warunki naturalne Grecji – wymienia główne cechy systemu <i>polis</i> – wymienia główne cechy religii greckiej – wymienia główne organy władzy w demokratycznych Atenach – opisuje strukturę społeczną Aten – wymienia główne organy władzy w Sparcie – wymienia etapy życia spartiaty – wskazuje na mapie Persję – rozpoznaje i opisuje hoplitę greckiego – lokalizuje w czasie panowanie Aleksandra Macedońskiego – wymienia główne osiągnięcia Aleksandra Macedońskiego – wyjaśnia rolę Homera, Sokratesa, Platona i Arystotelesa – wymienia najważniejsze osiągnięcia kulturowe Greków 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: wielka kolonizacja grecka, kolonia, metropolia, oligarchia, ostracyzm, spartiaci, periojkowie, heloci, kultura helleńska, kultura hellenistyczna, gimnazjon – wyjaśnia wpływ ukształtowania naturalnego Grecji dla dziejów Hellady – wskazuje na mapie rejony kolonizacji greckiej – omawia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej – rozpoznaje plan antycznych Aten – wyjaśnia główne cechy ustrojowe demokratycznych Aten – prawidłowo umiejscawia w czasie życie Peryklesa – umiejscawia w czasie wojny perskie – wyjaśnia główne cechy ustrojowe Sparty – opisuje strukturę społeczną Sparty – lokalizuje w czasie i przestrzeni główne bitwy wojen persko-greckich (Maraton, Termopile, Salamina), główne bitwy z czasów Aleksandra Wielkiego (nad rzeką Granikos, pod Issos, pod Gaugamelą) i opisuje wynik tych starć – omawia znaczenie bitwy pod Cheroneą – rozpoznaje najważniejsze dzieła kultury starożytnej Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: cywilizacja minojska, cywilizacja mykeńska, Eklezja (Zgromadzenie ludowe), Rada Pięciuset, Heliaja (sąd ludowy), strateg, Wielka Rhetra, efor, apella, geruzja, zgromadzenie ludowe, satrapa, hoplon, hegemon, kontrybucja, diadochowie, stoicyzm, epikureizm, skene, proskenion, orchestra, gimnazjon, pakration – opisuje struktury społeczne <i>polis</i> – wymienia głównych bogów i opisuje cechy mitologii greckiej – wyjaśnia rolę religii i sportu jako czynników integrujących Hellenów – opisuje w porządku chronologicznym główne etapy przemian ustrojowych w Atenach – opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów władzy w Sparcie – opisuje i wyjaśnia znaczenie wychowania spartańskiego – za pomocą mapy przedstawia ekspansję perską – wyjaśnia genezę wojen perskich – wymienia skutki wojen grecko-perskich – opisuje w porządku chronologicznym przebieg wojen grecko-perskich – wyjaśnia rolę Filipa II dla dziejów Macedonii – za pomocą mapy przedstawia ekspansję Aleksandra Macedońskiego – wymienia skutki podbojów Aleksandra Wielkiego – opisuje w porządku chronologicznym przebieg podbojów Filipa II i Aleksandra Macedońskiego – opisuje główne porządki architektoniczne w starożytnej Grecji – wymienia główne świątynie starożytnych Aten – opisuje i wyjaśnia rolę igrzysk olimpijskich w życiu starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje główne etapy dziejów cywilizacji minojskiej i mykeńskiej – rozpoznaje główne osiągnięcia cywilizacji minojskiej i mykeńskiej – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie <i>polis</i> dla dziejów cywilizacji europejskiej – opisuje proces i wyjaśnia znaczenie kolonizacji greckiej – opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów demokracji ateńskiej w czasach Peryklesa – wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Drakona, Solona, Pizystrata, Klejstenesa, Peryklesa – w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia demokrację ateńską – opisuje w porządku chronologicznym dzieje starożytnej Sparty – wyjaśnia rolę Likurga – w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia ustroj polityczny i społeczny Sparty – wyjaśnia przyczyny sukcesu Greków – wyjaśnia znaczenie wielkich wodzów: Miltiadesa i Leonidas – wyjaśnia okoliczności i znaczenie powstania Związku Morskiego – wymienia przyczyny i skutki wojny peloponeskiej – wyjaśnia przyczyny sukcesów armii macedońskiej – wyjaśnia rolę Demostenesa – wyjaśnia cechy ustrojowe monarchii Aleksandra Wielkiego – omawia dokonania: Talesa z Miletu, Parmenidesa, Pitagorasa, Epikura, Zenona z Kiton, Hezjoda, Tyrtajosa, Alkajosa, Safony, Ajschylosa, Sofoklesa, Eurypidesa, Arystofanesa, Fidasza – opisuje główne cechy dramatu greckiego (tragedii, komedii) – wyjaśnia rolę władców hellenistycznych dla rozwoju kultury – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury starożytnej Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje kolonizację fenicką z kolonizacją grecką – wskazuje współczesne dziedzictwo cywilizacji starożytnej Grecji – wskazuje współczesne dziedzictwo cywilizacji ateńskiej – w szerokim aspekcie opisuje i ocenia działalność Peryklesa – porównuje i ocenia ustroje Aten i Sparty – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie wojen grecko-perskich dla losów Europy – w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym przedstawia i ocenia działalność Aleksandra Macedońskiego – wyjaśnia ponadczasowe znaczenie podbojów Aleksandra Macedońskiego – opisuje główne cechy filozofii przyrody, epikureizmu i stoicyzmu
--	---	--	---	---

Rozdział III. Dzieje starożytnego Rzymu

<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo stosuje pojęcia: monarchia, republika, legion, imperium, sprzymierzeńcy, kolonie rzymskie, prowincja, republika, cesarstwo, niewolnictwo, gladiator, pax Romana, Imperium Rzymskie, romanizacja, prawo rzymskie, amfiteatr, akwedukt, Koloseum, bazylika, droga rzymska, chrześcijaństwo, mesjasz, apostołowie, męczennicy, barbarzyńcy, Wielka Wędrówka Ludów, dominat - wskazuje na mapie Italię i Rzym - lokalizuje w czasie powstanie Rzymu - omawia cechy religii starożytnych Rzymian - rozpoznaje i opisuje rzymskiego legionistę - lokalizuje w czasie i wymienia główne osiągnięcia Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta - wyjaśnia, w czym objawiał się kult cesarzy rzymskich - wskazuje na mapie Imperium Rzymskie - rozpoznaje główne dzieła kultury starożytnego Rzymu - lokalizuje w miejscu i czasie narodziny chrześcijaństwa - rozpoznaje symbole chrześcijańskie - wymienia główne cechy chrześcijaństwa - prawidłowo umiejscawia w czasie rozpad Imperium Rzymskiego i upadek cesarstwa zachodniorzymskiego - wymienia przyczyny upadku Imperium Rzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo stosuje pojęcia: konsul, dyktator, obywatel, patrycjusze, plebejusze - wyjaśnia główne cechy ustrojowe republikańskiego Rzymu - opisuje strukturę społeczną Rzymu - opisuje strukturę legionu rzymskiego - wymienia i lokalizuje w czasie i przestrzeni główne bitwy wojen punickiej (Kanny, Zama) - wymienia polityczne i społeczne przyczyny kryzysu republiki rzymskiej - wyjaśnia podstawowe różnice między republiką a pryncypatem - podaje przykłady romanizacji - wyjaśni społeczną i gospodarczą rolę niewolnictwa w Imperium Rzymskim - rozpoznaje główne osiągnięcia cywilizacji rzymskiej - wymienia cechy prawa rzymskiego - wymienia cechy architektury rzymskiej - wyjaśnia znaczenie symboli chrześcijaństwa - opisuje, jak chrześcijaństwo stało się religią dominującą w cesarstwie rzymskim - wymienia przyczyny najazdów Germanów na Imperium Rzymskie - przedstawia znaczenie Teodozjusza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo stosuje pojęcia: zgromadzenia ludowe, senat, trybun ludowy, pretor, cenzor, edyl, I triumwirat, II triumwirat, pryncypat, limes, szlak bursztynowy, wyzwoleniec, tetrarchia, Hunowie, uzurpacja - przedstawia legendę o powstaniu Rzymu - wymienia najważniejszych bogów i wyjaśnia założenia ich mitologii - za pomocą mapy przedstawia ekspansję rzymską - wyjaśnia genezę wojen punickich - wymienia skutki podbojów rzymskich - omawia wyposażenie rzymskiego legionisty po reformie w I w. p.n.e. - podaje daty: zakończenia podboju Italii, bitwy pod Kannami, bitwy pod Zamą, zniszczenia Kartaginy - opisuje powstanie Spartakusa - opisuje w porządku chronologicznym etapy przemian ustrojowych w Rzymie - wymienia i lokalizuje w czasie główne bitwy okresu wojny domowej w Rzymie (Farsalos, Akcjum) - opisuje przemiany społeczne w okresie wczesnego cesarstwa - wyjaśnia, w jaki sposób Rzymianie zabezpieczali granicę swojego imperium - za pomocą mapy przedstawia proces rozszerzania Imperium Rzymskiego w okresie cesarstwa - omawia znaczenie Prawa XII tablic dla państwa rzymskiego - wyjaśnia zjawisko hellenizacji kultury rzymskiej - przedstawia działalność: Polibiusza, Tacyta, Cyserona, Owidiusza, Wergiliusza, Horacego, Plauta, Terencjusza i Mecenasa - wyjaśnia genezę powstania chrześcijaństwa - przedstawia działalność św. Piotra i Pawła 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje w porządku chronologicznym przemiany ustrojowe w starożytnym Rzymie - opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów władzy w republikańskim Rzymie - wyjaśnia przyczyny sukcesów Rzymian - opisuje w porządku chronologicznym przebieg podbojów rzymskich - wyjaśnia rolę wielkich wodzów: Pyrrusa, Hannibala, Scypiona Afrykańskiego - wyjaśnia rolę wielkich przywódców: braci Grakchów, Gajusza Mariusza, Lucjusza Konreliusza Sulli, Marka Krassusa, Gnejusza Pompejusza, Marka Antoniusza oraz Kleopatry VII - w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny i skutki przemian ustrojowych w Rzymie - wyjaśnia przyczyny zahamowania ekspansji rzymskiej - opisuje przemiany religii rzymskiej w okresie wczesnego cesarstwa - w szerokim zakresie wskazuje przyczyny i skutki procesu romanizacji - wyjaśnia ponadczasowe znaczenie prawa rzymskiego - wyjaśnia znaczenie kultury rzymskiej dla dziejów Imperium Rzymskiego - za pomocą mapy opisuje proces rozszerzania się chrześcijaństwa - wyjaśnia przyczyny sukcesu chrześcijaństwa - opisuje, jak chrześcijaństwo wpłynęło na obyczajowość i kulturę starożytnych Rzymian - za pomocą mapy opisuje etapy upadku imperium zachodniorzymskiego - wyjaśnia główne założenia ustrojowe dominatu 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia w szerokim aspekcie przemiany ustrojowe w starożytnym Rzymie - porównuje i ocenia ustrój republikańskiego Rzymu z innymi ustrojami antyku - w szerokim aspekcie wyjaśnia skutki podbojów rzymskich dla Rzymu i całego basenu śródziemnomorskiego - w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia działalność Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta - w szerokim zakresie wyjaśnia przyczyny trwałości Imperium Rzymskiego - wskazuje dziedzictwo kultury rzymskiej - w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie powstania chrześcijaństwa dla dziejów - w szerokim aspekcie politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym wyjaśnia przyczyny kryzysu i upadku Imperium Rzymskiego
--	---	---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – opisuje w porządku chronologicznym ewolucję pozycji chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim – omawia znaczenie edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa – wyjaśnia zewnętrzne i wewnętrzne przyczyny kryzysu Imperium Rzymskiego – przedstawia znaczenie postaci: Dioklecjana, Konstantyna Wielkiego, Romulusa Augustulusa i Odoakera – w porządku chronologicznym opisuje proces upadku imperium zachodniorzymskiego – porównuje formy ustrojowe w starożytnym Rzymie – podaje daty: bitwy pod Adrianopolem, splądrowania Rzymu i bitwa na Polach Katalaunijskich 		
--	--	---	--	--

Klasa 1 – ocena roczna

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobłą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Rozdział IV. Początki średniowiecza				
<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: Bizancjum, ikona, Arabowie, islam, muzułmanie, Allah, Koran, meczet, Germanie, Frankowie, chrystianizacja, cesarz, renesans karoliński, minuskuła karolińska, Normanowie, wikingowie, I Rzesza, Węgrzy, system lenny, wasał, senior, herb, stan społeczny, Słowianie i Awarowie – rozpoznaje plan Konstantynopola – wymienia cechy sztuki bizantyjskiej – wyjaśnia, kim był Mahomet – prawidłowo umieszcza w czasie i przestrzeni powstanie islamu – wymienia główne założenia religii islamskiej – lokuje w czasie i przestrzeni powstanie państwa Franków 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: marchia, hrabstwo, 7 sztuk wywołonych, uniwersalizm cesarski – prawidłowo umiejscawia w czasie i przestrzeni imperium Justyniana Wielkiego – wymienia najważniejsze dokonania Justyniana Wielkiego – rozpoznaje główne dzieła kultury cesarstwa bizantyjskiego – wymienia etapy rozwoju religii islamskiej – rozpoznaje główne cechy kultury islamskiej – opisuje cechy ustrojowe państw germańskich – przedstawia okoliczności przejścia władzy przez Karolingów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: ikonoklazm, cesaropapizm, dżihad, sunnici, szyici, hidżra, kalif, mihrab, immam, minaret, charadż, arabeska, Longobardowie, Merowingowie, Karolingowie, majordom, uniwersalizm karoliński, margrabia, christianitas, feudalizm, komendacje, etos rycerski, trubadur, Przemyslidzi, Rurykowicze, głągolica – opisuje ustrój polityczny Bizancjum – wyjaśnia znaczenie panowania Justyniana Wielkiego – wyjaśnia genezę powstania islamu – za pomocą mapy opisuje proces rozszerzania się islamu – przedstawia działalność Mahometa – wymienia osiągnięcia cywilizacyjne Arabów 	<ul style="list-style-type: none"> – za pomocą mapy przedstawia ekspansję Bizancjum za czasów Justyniana Wielkiego – opisuje w porządku chronologicznym dzieje imperium bizantyjskiego – opisuje w porządku chronologicznym rozwój imperium arabskiego – wyjaśnia przyczyny sukcesu islamu – za pomocą mapy opisuje proces powstania i rozwoju państwa Franków – lokalizuje w czasie bitwę pod Poitiers i omawia jej znaczenie – opisuje w porządku chronologicznym etapy rozwojowe państwa Franków – za pomocą mapy opisuje rozwój państwa Karola Wielkiego – opisuje w porządku chronologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym przedstawia znaczenie Bizancjum dla dziejów Europy – w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie powstania islamu dla dziejów – wyjaśnia znaczenie Arabów dla dziejów cywilizacji ludzkiej – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania państwa Franków – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie panowania Karola Wielkiego dla dziejów Europy – w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie imperium Ottonów dla Europy

<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim był Chlodwig – wymienia i wskazuje na mapie państwa germańskie – lokuje w czasie i przestrzeni imperium Karola Wielkiego – wymienia główne osiągnięcia Karola Wielkiego – wymienia osiągnięcia kulturowe w czasach Karola Wielkiego – lokalizuje w czasie i przestrzeni traktat w Verdun – lokalizuje w czasie i przestrzeni imperium Ottonów – opisuje elementy drabiny feudalnej – za pomocą mapy wskazuje tereny Słowian wschodnich, zachodnich i południowych 	<ul style="list-style-type: none"> – lokuje w czasie i przestrzeni powstania Państwa Kościelnego – opisuje cechy ustrojowe państwa Franków w czasach Karolingów – za pomocą mapy opisuje proces rozpadu imperium Karolingów – opisuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym – charakteryzuje życie codzienne rycerzy – prawidłowo wskazuje na mapie tereny pierwszych państw słowiańskich – opisuje cechy kultury i wierzeń słowiańskich 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia największe państwa barbarzyńskie utworzone na dawnych obszarze cesarstwa rzymskiego – wyjaśnia rolę Wulfili, Karola Młota i Pepina Krótkiego, Karola Wielkiego dla dziejów państwa Franków – wyjaśnia, kim byli: Karloman, Alkuin, Leon III, Ludwik Pobożny, Lotar, Karol Łysy i Ludwik Niemiecki – wyjaśnia znaczenie traktatu w Verdun – opisuje cechy ustrojowe I Rzeszy – wyjaśnia rolę Ottona I i Ottona III dla dziejów Europy – omawia okoliczności odrodzenia cesarstwa pod rządami Ottona I – wymienia cechy kultury rycerskiej – omawia funkcje zamków i służące im elementy architektoniczne – przedstawia drogę chłopca do godności rycerza – lokalizuje w czasie i przestrzeni Państwo Samona i Państwo Wielkomorawskie – wyjaśnia rolę: Samona, Cyryła, Metodego, Świętopełka, Ruryka i Włodzimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> – etapy rozwojowe państwa Franków w czasach Karolingów – za pomocą mapy opisuje rozwój I Rzeszy – omawia przebieg i skutki najazdów węgierskich na państwa Franków – opisuje główne zasady społeczeństwa stanowego – omawia przykłady średniowiecznego wzoru rycerza – wyjaśnia problem rozwoju chrześcijaństwa dla dziejów Słowian – za pomocą mapy opisuje proces powstawania pierwszych państw słowiańskich 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje idee uniwersalne Karolingów i Ottonów – w szerokim zakresie wyjaśnia cechy społeczeństwa feudalnego – w szerokim aspekcie wyjaśnia okoliczności powstania pierwszych państw słowiańskich
---	---	--	--	--

Rozdział V. Polska za pierwszych Piastów

<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: ród, plemię, Piastowie, drużyna, gród, król, koronacja, relikwia, święty, powstanie ludowe, rozbić dzielnicowe, testament Krzywoustego – lokalizuje w czasie i przestrzeni państwo Polan – wymienia osiągnięcia Mieszka I – lokalizuje w czasie chrzest Polski – wyjaśnia znaczenie postaci św. Wojciecha, Bolesława Chrobrego i Ottona III – lokalizuje w czasie zjazd gnieźnieński i koronację Bolesława Chrobrego – wymienia skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wymienia główne osiągnięcia Bolesława Chrobrego – wskazuje na mapie państwo pierwszych Piastów – umiejscawia w czasie panowanie Mieszka II i Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego, Władysława 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: kultura łużycka, Biskupin, trybut, arcybiskupstwo, biskupstwo – wymienia przyczyny i znaczenie chrystianizacji Polski – wskazuje na mapie państwo Bolesława Chrobrego – lokalizuje w czasie wojnę Bolesława Chrobrego z Niemcami i Rusią – wymienia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny klęski Mieszka II – wymienia główne osiągnięcia Kazimierza Odnowiciela – wymienia przyczyny upadku Bolesława Śmiałego – wyjaśnia znaczenie postaci św. Stanisława – lokalizuje w czasie wojnę Krzywoustego z Niemcami – wyjaśnia, kim byli: Władysław Wygnaniec, Bolesław Kędzierzawy, Mieszko Stary, Henryk Sandomierski i 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: kultura archeologiczna, szlak bursztynowy, Dagome iudek, Związek Wielecki, seniorat, pryncypat, wojewoda, immunitet – opisuje losy ziem polskich w prehistorii i starożytności – wyjaśnia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich – wyjaśnia rolę Mieszka I i Dobrawy – wyjaśnia rolę chrystianizacji dla dziejów Polski – za pomocą mapy opisuje zmiany granic Polski w czasach pierwszych Piastów – wskazuje na mapie biskupstwa utworzone w czasach Bolesława Chrobrego – opisuje i ocenia politykę Bolesława Chrobrego – wyjaśnia znaczenie postaci: Henryka II, Jarosława Mądrego Mieclawa, Bezpryma i Brzetysława, Stanisława 	<ul style="list-style-type: none"> – za pomocą mapy przedstawia proces rozwoju państwa pierwszych Piastów – omawia sposób organizacji państwa i siły zbrojnej Mieszka I – wymienia przyczyny i skutki wojen Bolesława Chrobrego z Niemcami i Rusią Kijowską – opisuje cechy ustrojowe monarchii patrymonialnej – wyjaśnia skutki kryzysu Polski pierwszych Piastów – omawia etapy odbudowy państwa polskiego przez Kazimierza – wyjaśnia okoliczności koronacji Bolesław Śmiałego – omawia problem konfliktu króla Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem – wyjaśnia okoliczności walki o władzę za panowania Władysława Hermana – za pomocą mapy i drzewa genealogicznego opisuje proces rozbić dzielnicowego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje i ocenia politykę zagraniczną Mieszka I – w szerokim zakresie przedstawia okoliczności powstania i funkcjonowania państwa pierwszych Piastów – w szerokim aspekcie opisuje dzieje Polski w czasach Bolesława Chrobrego – zestawia wydarzenia z dziejów Polski i Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny i okoliczności kryzysu państwa pierwszych Piastów – omawia przebieg i znaczenie podboju Pomorza przez Bolesława Krzywoustego – omawia społeczne skutki pogłębiania się rozbić dzielnicowego
--	--	--	--	---

<p>Hermana i Bolesława Krzywoustego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne osiągnięcia Bolesława Śmiałego – wymienia główne osiągnięcia Bolesława Krzywoustego – umiejscawia w czasie i przestrzeni okres rozbicia dzielnicowego 	<p>Kazimierz Sprawiedliwy</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny i skutki rozbicia dzielnicowego 	<p>ze Szczepanowa, Sieciecha, Zbigniewa i Anonima zwanego Gallem</p> <ul style="list-style-type: none"> – za pomocą mapy: wskazuje zmiany terytorialne Polski w XI–XII w., opisuje politykę zagraniczną Bolesława Krzywoustego – przedstawia przyczyny upadku Bolesława Śmiałego – omawia przebieg sporu Zbigniewa z Bolesławem Krzywoustym – wyjaśnia rolę Piotra Włostowica i Wincentego Kadłubka – opisuje w porządku chronologicznym proces rozbicia dzielnicowego w Polsce – wyjaśnia przyczyny i przebieg konfliktu między Władysławem Wygnańcem a jego braćmi 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy rolę Kościoła w okresie rozbicia dzielnicowego 	
---	--	--	---	--

Rozdział VI. Pełnia i schyłek średniowiecza

<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: katolicyzm, prawosławie, wielka schizma wschodnia, spór o inwestyturę, krucjata, rekonkwista, Mongołowie, Złota Orda, dwupółowka, trójpółowka, ratusz, cech, patrycjat, pospólstwo, cech, zakon, klasztor, herezja, niewola awiniońska, wielka schizma zachodnia, czarna śmierć, kultura uniwersalna – lokalizuje w czasie wielką schizmę wschodnią i spór o inwestyturę – wyjaśnia, kim byli: Grzegorz VII, Henryk IV, Innocenty III – lokalizuje w czasie okres krucjat – wymienia zakony rycerskie powstałe w czasie krucjat – wymienia zakony rycerskie utworzone w okresie krucjat – wyjaśnia, jaką rolę odegrali: Urban II, Gotfryd de Bouillon i Saladyn – omawia rolę Czyngis-chana w budowie imperium mongolskiego – rozpoznaje i opisuje wojownika mongolskiego – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Legnicą – rozpoznaje cechy miasta 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: ekskomunika, konkordat – wskazuje na mapie obszary zdominowane przez prawosławie i obszary dominacji katolicyzmu – wymienia różnicę między katolicyzmem a prawosławiem – lokalizuje na mapie Królestwo Jerozolimskie – wymienia przyczyny i skutki krucjat – lokalizuje na mapie imperium mongolskie – wymienia przyczyny i skutki podbojów mongolskich – wymienia skutki ataku Mongołów na ziemię polskie – wymienia przyczyny ożywienia gospodarczego w XI–XIII w. – wymienia zmiany wprowadzone w rolnictwie w okresie pełnego – wymienia cechy nowych zakonów (cystersów, dominikanów, franciszkanów) – wyjaśnia znaczenie religii w życiu średniowiecznych społeczeństw – wymienia przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego – wymienia główne założenia ideologii husyckiej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: symonia, nepotyzm, celibat, konklawe, obóz gregoriański, antypapież, beneficja, wyprawa ludowa, Cesarstwo Łacińskie, czynsz pieniężny, zasadzka, pręgierz, gildia, sukiennice, weksel, Biblia pauperum, sktyptoium, kapitularz, wirydarz, system nakładczy, powstanie Wata Tylera, żakeria, utrakwiści, taborycy – wyjaśnia przyczyny i skutki sporu o inwestyturę – w porządku chronologicznym opisuje proces sporu o inwestyturę – w szerokim aspekcie ukazuje skutki wielkiej schizmy wschodniej – za pomocą mapy opisuje przebieg krucjat – wyjaśnia znaczenie postaci Urbana II – w porządku chronologicznym opisuje przebieg krucjat – wyjaśnia znaczenie postaci: Baldwin I, Fryderyk Barbarossa, Ryszard Lwie Serce, Filip II August, Piotr Pustelnik, Ugedej, Batu-chan, Marca Polo, św. Tomasza z Akwinu – wyjaśnia przyczyny sukcesów armii mongolskiej – lokalizuje w czasie bitwę nad rzeką Kałką 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie reformy kluniackiej – wyjaśnia, dlaczego okres pontyfikatu Innocentego III uważany jest za szczyt potęgi Kościoła – wyjaśnia przyczyny początkowych sukcesów krzyżowców – opisuje losy zakonów rycerskich – za pomocą mapy opisuje proces ekspansji mongolskiej – w porządku chronologicznym opisuje proces ekspansji mongolskiej – wyjaśnia okoliczności powstania gospodarki towarowo-pieniężnej – wyjaśnia znaczenie Hanzy, Wenecji, Genui i jarmarków szampańskich – wyjaśnia założenia ideowe albigensów – opisuje w porządku chronologicznym przemiany wprowadzane w Kościele katolickim w XI–XIII w. – wyjaśnia przyczyny i skutki wojny stuletniej – za pomocą mapy opisuje przebieg wojny stuletniej i ekspansję Osmanów – w szerokim zakresie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym wyjaśnia przebieg i znaczenie wojen husyckich – opisuje system edukacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie (z uwzględnieniem sytuacji na ziemiach polskich) wyjaśnia proces sporu o inwestyturę – w szerokim aspekcie ukazuje rolę krucjat dla dziejów politycznych, gospodarczo-społecznych i kulturowych Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia okoliczności powstania i rolę imperium mongolskiego dla dziejów Polski i świata – w szerokim zakresie politycznym, gospodarczo-społecznym oraz kulturowym ukazuje przemiany w średniowiecznej Europie XI–XIII w. – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania samorządów miejskich dla dziejów Europy – w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym, kulturowym wyjaśnia rolę Kościoła dla dziejów Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia przebieg i znaczenie wojny stuletniej dla dziejów Europy – w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania imperium
---	---	---	--	--

<p>średniowiecznego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia rolę cechów i gildii – omawia najważniejsze zajęcia mieszkańców średniowiecznych miast i wsi – omawia rolę, jaką w dziejach Kościoła odegrali: Innocenty III, Franciszek z Asyżu, Dominik Guzmán – lokalizuje w czasie sobór w Konstancji – prawidłowo lokuje w czasie wojnę stuletnią – prawidłowo lokuje w czasie i przestrzeni upadek Konstantynopola – rozróżnia budowle wzniesione w stylu romańskim i gotyckim – rozpoznaje najważniejsze zabytki kultury średniowiecznej – wymienia najważniejsze cechy kultury średniowiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – za pomocą schematów i fotografii opisuje style romański i gotycki – wyjaśnia rolę chrześcijaństwa dla dziejów kultury średniowiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – za pomocą schematów opisuje warunki codziennego życia mieszkańców średniowiecznych miast i wsi – wyjaśnia okoliczności powstania i specyfikę średniowiecznego mieszczaństwa – opisuje samorząd średniowiecznego miasta – wyjaśnia przeznaczenie najważniejszych budowli w średniowiecznym mieście – wyjaśnia znaczenie powstania zakonów żebraczych i kaznodziejskich – wyjaśnia okoliczności niewoli awiniońskiej i wielkiej schizmy zachodniej – wyjaśnia znaczenie soboru w Konstancji – wyjaśnia rolę czarnej śmierci dla dziejów Europy – wyjaśnia rolę Joanny d'Arc, Jana Husa – opisuje przebieg i skutki wojen husyckich – wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji osmańskiej – opisuje cechy malarstwa i rzeźby średniowiecznej – prawidłowo stosuje pojęcia architektoniczne, typowe dla budowli średniowiecznych (np. portal, nawa, rozeta) – wymienia najważniejsze uniwersytety średniowieczne – wyjaśnia rolę uniwersytetów dla dziejów średniowiecznej Europy – wyjaśnia rolę miast dla rozwoju kultury średniowiecznej 	<p>w średniowieczu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia i opisuje najważniejsze dzieła sztuki epoki średniowiecza 	<p>osmańskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie ukazuje rolę kultury średniowiecznej dla dziejów Europy – wskazuje współczesne dziedzictwo kultury średniowiecza
---	--	---	---	--

Rozdział VII. Polska w późnym średniowieczu

<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: Marchia Brandenburska, Krzyżacy, Tatarzy, lokacja, unia personalna, przywilej, Andegawenowie – wyjaśnia, kim byli: Leszek Biały, Konrad Mazowiecki, Henryk Pobożny – prawidłowo lokuje w czasie: okres rozbicia dzielnicowego, sprowadzenie Krzyżaków do Polski, bitwę pod Legnicą, koronację Łokietka, bitwę 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy lokowanych na prawie niemieckim wsi i miast – wymienia i wskazuje na mapie zewnętrzne zagrożenia dla ziem polskich – wymienia skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski – wymienia skutki najazdu Mongołów na Polskę – wskazuje na mapie proces zmiany 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo stosuje pojęcia: immunitet, zasadzka, sołtys, wójt, łan, wolni goście, wolnizna, przywilej jedleński, Związek Pruski, akt inkorporacji, polityka dynastyczna – wyjaśnia, kim byli: Henryk Brodaty, Świętopełk, Henryk Prawy, Jakub Świnka, Henryk Głogowski, Jan Muskata, wójt Albert, Jan Luksemburski 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny ożywienia gospodarczego na ziemiach polskich w XIII w. – wyjaśnia znaczenie zjazdu w Gąsawie dla dziejów Polski – za pomocą mapy i drzewa genealogicznego opisuje proces walki o zjednoczenie Polski – wskazuje na mapie ziemie zjednoczone przez Przemysła II, 	<ul style="list-style-type: none"> – w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym wyjaśnia i ocenia skutki rozbicia dzielnicowego dla dziejów Polski – wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski – w szerokim aspekcie wyjaśnia i ocenia panowanie Władysława Łokietka – zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy w
---	---	---	---	--

<p>pod Płowcami, panowanie Kazimierza Wielkiego, powstanie Akademii Krakowskiej, przywilej w Koszycach, unię w Krewie, unię Horodle, rządy Ludwika Węgierskiego, rządy Jadwigi, rządy Władysława Jagiełły, bitwę grunwaldzką, bitwę pod Warną, wojnę trzynastoletnią</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny zjednoczenia ziem polskich - wyjaśnia rolę postaci Władysława Łokietka - rozpoznaje mapę Polski z czasów Kazimierza Wielkiego - wymienia i wskazuje na mapie sąsiadów Polski w czasach panowania Kazimierza Wielkiego - omawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim - wyjaśnia rolę, jaką odegrali w wojnie: Władysław Jagiełło, Ulrich von Jungingen, książę Witold - wymienia przyczyny wojny trzynastoletniej - wymienia skutki II pokoju toruńskiego - rozpoznaje style architektoniczne średniowiecza - wymienia najważniejsze cechy kultury średniowiecznej w Polsce - omawia znaczenie Akademii Krakowskiej dla państwa polskiego 	<p>granic państwa Władysława Łokietka</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny i skutki wojny Władysława Łokietka z Krzyżakami - wymienia główne osiągnięcia Władysława Łokietka - wymienia najważniejsze reformy wewnętrzne Kazimierza Wielkiego - wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego - wymienia założenia przywileju koszyckiego - wymienia przyczyny i skutki unii krewskiej - rozpoznaje mapę monarchii Jagiellonów - za pomocą schematu opisuje przebieg bitwy grunwaldzkiej - wymienia skutki bitwy grunwaldzkiej - lokuje w czasie i wymienia skutki I pokoju toruńskiego - wskazuje zmiany terytorialne będące skutkiem wojny trzynastoletniej - lokuje w czasie i wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego - rozpoznaje najważniejsze zabytki kultury średniowiecznej w Polsce - wyjaśnia rolę chrześcijaństwa dla dziejów kultury średniowiecznej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje proces lokowania wsi i miast - opisuje pierwsze próby zjednoczenia państwa polskiego - wyjaśnia rolę Przemysła II, Waclawa II, Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Jagiełły, Witolda - lokuje w czasie panowanie Przemysła II i Waclawa II - w porządku chronologicznym opisuje proces zjednoczenia ziem polskich - wskazuje na mapie zmiany granic Polski w czasie rządów Władysław Łokietka - ocenia rolę panowania Przemysławów w Polsce - za pomocą mapy opisuje politykę zagraniczną i wewnętrzną Kazimierza Wielkiego - w porządku chronologicznym opisuje politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego - omawia znaczenie założenia przez Kazimierza Wielkiego Akademii Krakowskiej - wyjaśnia przyczyny przejścia władzy w Polsce przez Andegawenów - opisuje w porządku chronologicznym dzieje unii polsko-litewskiej - wyjaśnia problem następstwa tronu po Jagiellach - za pomocą mapy opisuje przebieg wielkiej wojny z Zakonem - opisuje w porządku chronologicznym przebieg konfliktów z Krzyżakami za panowania Władysława Jagiełły - wyjaśnia znaczenie postaci: Władysława Warneńczyka, Kazimierza Jagiellończyka, Wita Stwosza, Anonima zwanego Gallem, Mistrza Wincentego zwanego Kadłubkiem, Jana Długosza - omawia zmiany w sztuce prowadzenia wojny, jakie dokonały się w trakcie wojny trzynastoletniej - wymienia przywileje szlacheckie i ich znaczenie dla kształtowania się ustroju Królestwa Polskiego - opisuje cechy malarstwa i rzeźby średniowiecznej w Polsce - opisuje dzieje Akademii Krakowskiej 	<p>Wacława II i Władysława Łokietka</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę Kościoła dla procesów zjednoczeniowych - wyjaśnia przyczyny rozwoju gospodarczego Polski w czasach Kazimierza Wielkiego - wyjaśnia zmiany ustrojowe w państwie Kazimierza Wielkiego - wyjaśnia sposób zabezpieczenia sukcesji tronu polskiego przez Kazimierza Wielkiego - wyjaśnia polityczne i gospodarczo-społeczne skutki przywileju koszyckiego - wymienia przyczyny i skutki unii horodelskiej - porównuje założenia unii krewskiej i horodelskiej - za pomocą tablicy chronologicznej tłumaczy związki między dynastiami Piastów, Andegawenów i Jagiellonów - ocenia strategię obu armii walczących w bitwie pod Grunwaldem - wyjaśnia znaczenie postaci Pawła Włodkowica - wyjaśnia przyczyny i skutki bitwy pod Warną - za pomocą mapy opisuje przebieg wojny trzynastoletniej - wyjaśnia przyczyny sukcesu Polski w wojnie trzynastoletniej - omawia polityczne i gospodarcze znaczenie odzyskania przez Polskę dostępu do morza - za pomocą mapy i drzewa genealogicznego przedstawia politykę dynastyczną Kazimierza Jagiellończyka - opisuje szkolnictwo średniowiecznej w Polsce - wymienia i opisuje najważniejsze dzieła sztuki epoki średniowiecza w Polsce 	<p>omawiany okresie</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski - w szerokim aspekcie wyjaśnia i ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego - ocenia znaczenie unii krewskiej dla dziejów Polski - w szerokim zakresie wyjaśnia skutki przywileju w Koszycach dla procesu kształtowania się demokracji szlacheckiej - wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski - w szerokim aspekcie ukazuje dalekosiężne skutki zwycięstwa grunwaldzkiego dla dziejów Polski - w szerokim aspekcie międzynarodowym wyjaśnia i ocenia wyprawę warneńską - w szerokim politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym aspekcie wyjaśnia skutki wojny 13-letniej dla dziejów Polski - omawia współczesne dziedzictwo kultury średniowiecza w Polsce
---	--	---	--	--

		z uwzględnieniem roli Jadwigi Andegaweńskiej i Władysława Jagiełły		
--	--	--	--	--

Jeżeli uczeń nie spełnił ponad połowy wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą, wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną